N.C.P.G.R.
MEENSEL - KIEZEGEM '44

44e Jaargang – 3e Editie – September 2019

Museum44 geopend ter gelegenheid van de herdenkingsplechtigheid op 11 augustus 2019, dag op dag precies 75 jaar na de tweede grote razzia in Meensel-Kiezegem.

Bijzonder gewaardeerd en sympathiek: jongens en meisjes van de plaatselijke jeugdbeweging KLJ legden bloemen neer aan het ere-kerkhof in Meensel onder een terecht warm applaus. Foto Michaël Daenen

Nationale Confederatie van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden – Meensel-Kiezegem 1944 vzw

Erkenningsnummer P005656 – Afgiftekantoor Tielt-Winge

Verantwoordelijke uitgever : Vital Craeninckx, Leuvensesteenweg 168 3390 Tielt-Winge

Locatie: Museum44 Binkomstraat 1 3391 Meensel-Kiezegem

Openingsuren: woensdag tot en met zondag van 10.00 tot 18.00 uur.
Van 1 november 2019 tot 31 maart 2020: van 13.00 tot 17.00 uur. Kerstmis en Nieuwjaar gesloten
Reservaties: (groepen) telefonisch of via mail: reservaties@museum44.be

Tom Devos +32 0487 73 70 02 Marc Cauwbergs +32 478 92 70 26
Katrin Duerinckx +32 485 55 97 57
website: www.museum44.be

BESTUUR

VITAL CRAENINCKX
Voorzitter
+32 16 63 46 23
+32 496 50 46 77

FREDDY DUERINCKX
Ondervoorzitter
+32 16 62 12 38
+32 479 69 97 88

VIVIANE CAUWBERGS
Secretaris
+32 16 53 41 88
+32 473 32 07 76

JOS LEMMENS
Penningmeester
+32 16 63 36 11
+32 477 45 67 36

WERKGROEPEN

HERDENKINGSCOMITE
Coördinator Vital Craeninckx

HERDENKINGSREIZEN
Coördinator Oktaaf Duerinckx

MUSEA & TENTOONSTELLINGEN
Coördinator Marc Cauwbergs

REDACTIE
Vital Craeninckx, Oktaaf Duerinckx & Tom Devos

BESTUURSLEDEN

Rita BROOS, René CAUWBERGS, Stefan CAUWBERGS, Caroline COLEBUNDERS, Katrin DUERINCKX, Guido HENDRICKX (ere-voorzitter), Ingrid HENDRICKX, Rudi PEETERS, Marcel REYNDERS, Melanie SCHOUTERS, Evrard VAN GOIDSENHOVEN, Yvonne VANGILBERGEN & Fernand VANSEVENANT

REKENINGNUMMERS

Algemeen, Lidgelden & Donaties – KBC – IBAN BE84 7340 3632 1859 – BIC KREDBEBB
Herdenkingsreis Duitsland – KBC – IBAN BE96 7390 1554 9505 – BIC KREDBEBB

WEBSITE

https://www.meensel-kiezegem44.be/

Woord van de voorzitter

Op 11 augustus 1944 werd Meensel-Kiezegem onder de voeten gelopen door een leger gestapo-leden en Vlaamse SS-ers. 91 burgers werden opgepakt en weggevoerd. Dag op dag, 75 jaar later, liep de reuzetent op de weide tussen de kerk van Meensel en het museum44 al snel overvol door honderden bezoekers ter gelegenheid van de herdenking van de slachtoffers en opening van het nieuwe museum44 in de voormalige pastorij. Het museum is het resultaat van jarenlange intensieve inzet van vrijwilligers in samenwerking met de gemeente Tielt-Winge, de provincie Vl. Brabant en steun van talrijke weldoeners. Het doet deugd dat zoveel geïnteresseerden in het weekend van 10 en 11 augustus de weg naar Meensel-centrum hebben gevonden. Tien dagen later zetten we koers richting Noord-Duitsland voor de 22ste herdenkingsreis. De inschrijvingen wegens volzet, waren reeds lang voordien definitief afgesloten, een bewijs dat het werk van de vereniging, de herinnering aan de gruwel en de nagedachtenis van de slachtoffers van augustus'44, ten zeerste geapprecieerd wordt.
Een bijzonder moment tijdens deze 22ste herdenkingsreis was de mogelijkheid om als voorzitter het woord te nemen aan het beeld 'De Wanhoop van Meensel-Kiezegem' in de tuin van het voormalig kamp van Neuengamme.

Op vraag van een aantal medereizigers, volgt hier de integrale tekst:

Beste reisgenoten,

Wij zijn hier verenigd op een zeer bijzondere plek, waar 75 jaar geleden vrijheid en vrede ver te zoeken waren. En dat hebben onze betreurde dorpsgenoten en zovele anderen hier ter plekke aan den lijve moeten ondervinden in hun laatste levensmaanden.

Er wordt in politieke middens en allerlei media vaak ondoordacht en omzichtig omgesprongen met uitspraken over de collaboratie. Rechts en uiterst rechts in Vlaanderen kenmerken zich reeds lang door een vergoelijkende toon over wie sympathie had voor de Duitse bezetter, terwijl diezelfde politieke kringen niet veel moeite doen om zich er van te vergewissen aan welk crimineel regime collaborateurs hebben meegewerkt…

De aanloop naar de Tweede Wereldoorlog duurde niet lang. Hitler werd in 1933 legitiem gekozen. In razend tempo veranderde Duitsland van een democratie in een agressieve dictatuur. Vergeten we dat niet . Want hoewel de meesten van ons al zo lang in een open en democratische rechtstaat leven, geeft dat geen absolute zekerheden voor de toekomst. De mensen die vanuit conflictgebieden naar ons toe zijn gevlucht, en zij die weerkeerden uit de kampen, kunnen er alles over vertellen. Misschien horen zij het geluid van geweld steeds weer nadreunen. Zij weten als geen ander, dat vrede en vrijheid niet vanzelfsprekend zijn..

De wereldpers berichtte uitvoerig over uitspattingen van geweld en verdrukking in nazi-Duitsland in de jaren 30. De Kristallnacht begin november 1938: de moord op tientallen joden, 20.000 joden werden gedeporteerd, synagogen in brand gestoken en duizenden handelszaken werden vernield, een bewijs dat voor de nazi's racisme niet enkel theorie maar keiharde werkelijkheid was. Iedere volwassene waar ook op deze planeet was voldoende op de hoogte over de nazi's om te beseffen dat meewerken met hun regime gelijk stond met het steunen van een misdadig systeem dat niets met democratie te maken had.

Vervolg pag.4

De geestelijke nazaten van de collaborateurs, zouden er goed aan doen het nazisme eens onder ogen te zien.

De vrijheid die wij nu kennen, danken we mede aan onze Europese samenwerking. Na de Tweede Wereldoorlog was iedereen ervan overtuigd dat we op ons continent zo niet konden doorgaan. De basis voor de EU werd toen gelegd. En over het continent heen gingen we samenwerken in de NAVO. Het bracht ons vrede en voorspoed. De golden sixties zijn daar een sprekend voorbeeld van.

Maar we zien dat die samenwerking niet vanzelfsprekend is. Er ontstaan nieuwe parallelle werelden, waarin een land kan beslissen om uit de Unie te stappen. Waarin wereldleiders zich uit internationale verdragen willen terugtrekken. Waarin gevoelens van nationalisme, van wij tegen zij, de kans krijgen om te ontkiemen en te ontwikkelen, soms met verstrekkende gevolgen.
In de Eerste Wereldoorlog kropen soldaten letterlijk in de loopgraven. Anno 2019 zien we nieuwe loopgraven, onder andere op sociale media.
-We zien polarisatie op facebook, twitter en in gele hesjes op straat.
Juist daarom is het belangrijk dat we blijven herdenken en ons blijven herinneren. Juist daarom moeten we die herdenkingen ook als houvast blijven gebruiken om ons af te vragen: wat kan ik, wat kunnen wij vandaag doen, om onze vrede en vrijheid in stand te houden? En dat hoeven geen grote dingen te zijn. Een museum, een monument of erekerkhof, een herdenkingsceremonie of reis zijn zichtbare en voelbare elementen die de waanzin van een dictatuur als het nazisme blijvend benadrukken.
Nu we hier allen verzameld zijn rond het beeld 'de wanhoop van Meensel-Kiezegem, in het voormalige concentratiekamp, voeg ik in deze context een getuigenis toe.

Enkele jaren geleden ontmoette ik een bijzonder man op de jaarlijkse contactdag van de vriendenkring Neuengamme in Nederland: zijn naam is Jan van der Liet. Hij overleefde verschillende concentratiekampen: Neuengamme, Husum, Braunschweig en Bergen-Belsen. Momenteel is hij 94, nog mobiel en helder van geest en woont hij sedert decennia samen met zijn minzame echtgenote Gemma in Leicester, Engeland. Hij schreef zijn verhaal neer in een boekje, getiteld : **Herinneringen aan Neuengamme**. Ik citeer daaruit een opmerkelijke passage:

We zijn kerstavond 1944, hier in dit kamp:

''De stemming onder ons, gevangenen, was zeer somber en te neer geslagen. Op de appèlplaats stond een kerstboom, het civiele symbool van rust en vrede. De ironie hiervan ontging mij niet. Zij die zich sterk genoeg voelden, liepen er naar toe, terugdenkend aan vroegere dagen tezamen met vader en moeder, vrouw en kinderen, broers en zusters. Er werden denkbeeldige menu's samengesteld. Gebraden kalkoen, of eend met allerlei lekkernijen die daarbij komen.

Deze waanzinnige denkbeelden hielpen de gedeprimeerden, de verlatenen, de wanhopigen. Deze gedachten hielden sommigen onder ons ervan terug om zelfmoord te plegen door zichzelf 's nachts tegen de electrische hoogspanningsdraden te gooien. Het sneeuwde. Voor mij zag het er uit alsof de natuur een deken wilde leggen over de satanische wreedheden van de SS.

Op kerstdag kregen wij een cadeautje in de vorm van een sigaret. In een concentratiekamp was een sigaret goud waard. Er werd mee gemarchandeerd om voorrechten te bekomen van de alles beheersende kapo's en Blockältesten.
Zo werd die ene sigaret voor mij de plastische viering van Kerstmis 1944.

De Blockälteste gaf mij hiervoor een beschimmeld stuk oud brood, hetgeen mij onbeschrijflijk gelukkig maakte….'' Einde citaat.

Tenslotte wens ik bij deze de organisatoren van deze herdenkingsreis proficiat met wat zij nu reeds voor de 22ste maal voor mekaar hebben gebracht.

Traditioneel denken we vanop deze plaats ook even terug aan onze leden die ons ontvallen zijn sedert augustus 2018. Gelukkig bleef het bij één iemand:

Maurice Beddegenoots, oorlogswees, geboren op 5 april 1931 en overleden in UZ Leuven campus Gasthuisberg op 10 juni 2019.

Tenslotte: Wij zijn als vrije mensen naar deze plaats gekomen en gaan hier straks ook weg als vrije mensen. Dat was in 1944 helaas totaal iets anders.

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

Herdenkingsplechtigheid en opening Museum44 op 10 en 11 augustus 2019

Een beeld zegt soms meer dan vele woorden: Deze foto geeft perfect de enorme belangstelling weer voor de 75ste herdenking en opening van het nieuwe museum44 in de voormalige pastorie van Meensel.

De reuzetent zat stampvol met honderden aanwezigen

Hulpbisschop van Vl.-Brabant en Mechelen Koen Vanhoutte en diaken Luc Claeys gingen voor in de herdenkingsviering

Toespraak door de burgemeester van Tielt-Winge, Rudi Beeken

Dames en heren,

Op 6 juni van dit jaar herdacht men in Normandië de 75e verjaardag van de geallieerde landing, die een tweede front opende en de val van Nazi-Duitsland inluidde. Voorspeld werd dat tegen kerstmis Berlijn zou gevallen zijn en de tweede wereldoorlog ten einde - althans in het Westen-

. Het Belgische verzet werd daardoor overmoedig. De spanningen tussen wie collaboreerde met de bezetter en wie weerstand bood liepen op. Wrevels die eigenlijk weinig met de oorlog te maken hadden, kregen vrij spel.
Ook in onze deelgemeente Meensel-Kiezegem, waar op 30 juli 1944 Gaston Merckx doodgeschoten werd. Hij was lid van de Dietsche Militie-Zwarte Brigade, een Vlaamse organisatie van nazigezinde militanten binnen het Vlaamsch Nationaal Verbond.

Twee dagen later al, de 1e augustus, hielden leden van de Deutsch-Vlämische Arbeitsgemeinschaft (DeVlag) een eerste razzia Meensel: August Craeninckx, Petrus Vander Meeren en Oscar Beddegenoots werden neergeschoten, tien mannen, vier vrouwen, een jongetje en een meisje werden opgepakt en naar Leuven gevoerd. DeVlag werd na de tweede wereldoorlog als criminele organisatie verboden.

Die actie volstond niet voor de familie van Gaston Merckx en hun aanhangers. Diens begrafenis op 3 augustus 1944 hitste de gemoederen opnieuw op en een tweede razzia van een veel grotere omvang zou volgen.

Op 11 augustus in de vroege ochtend omsingelden 350 man van de Algemeene-SS Vlaanderen, DeVlag, de Fabriekswacht, de Vlaamse Wacht en enkele leden van de Sicherheitsdienst het ganse dorp en doorzochten systematisch alle huizen. Daarbij werd er een granaat gegooid in de hoeve van Jules Schotsmans omdat er onterecht vermoed werd dat er de Canadese piloot Edward Blenkinsop -wiens familie hier aanwezig is- was ondergedoken. De hoeve vatte vuur. Haar eigenaar werd het vierde slachtoffer, maar zeker niet het laatste! Alle mannelijke inwoners tussen 16 en 65 jaar werden naar de plaatselijke meisjesschool gevoerd voor ondervraging. In de school moesten twee zwaar mishandelde NKB-verzetsleden op bevel van twee gemaskerde mannen de schuldigen van de moordaanslag aanduiden. De door hen geselecteerde 'verklikte' vermeende verzetslui werden naar Leuven gevoerd. Op werkelijk een zucht van de bevrijding werden nog 71 van de 91 gijzelaars via Sint-Gillis en Schaarbeek gedeporteerd naar het concentratiekamp van Neuengamme. Slechts acht zouden hun dorp levend terugzien.

In Meensel-Kiezegem rouwen wij om onze doden en bieden wij ons medeleven aan aan hun nabestaanden. Ook na 75 jaar blijven wij verzamelen aan onze monumenten om aan te geven dat de strijd van onze dorpsgenoten nog steeds niet voorbij is. Dat wij 75 jaar later nog steeds waakzaam moeten zijn en blijven opdat de vrede, de sociaal gecorrigeerde democratie en de mensenrechten voor eenieder waardevol zijn.

De Amerikaanse, Engelse of Franse staatshoofden die de herdenking van de landing in Normandië bijwoonden, zijn hier vandaag niet verwacht. In Meensel-Kiezegem zijn er immers geen grote heldendaden te gedenken. Niettemin zijn wij ten zeerste vereerd om gelijkgezinden uit onder meer Canada, Duitsland, Nederland en Denemarken te mogen verwelkomen. De persoonlijke aanwezigheid van de directeur en verscheidene medewerkers van de Gedenkstätte Neuengamme en van de directeur van het Denkort Bunker Valentin, evenals talrijke verantwoordelijken van de vriendenkringen van oud-gevangenen en rechthebbenden van het kamp van Neuengamme uit België, Denemarken, Duitsland en Nederland, van de AIN, de jong- AIN en de Anti-Fachisten uit Bremen zijn voor ons een hart onder de riem, en een teken dat men ook elders in Europa zich bewust is van de werkelijke prijs van oorlog, vaak betaald door de onbekende gewone man in de straat zoals destijds bij ons, maar ook elders zoals in het hier ook vertegenwoordigde Nederlandse Putten.

Op 1 mei van dit jaar werd het jong comité van de AIN opgericht. Tot mijn genoegen stel ik vast dat twee van de zeven leden daarvan uit Meensel-Kiezegem zijn: Tom Devos en Tom Lemmens, en nog eens twee van de vijf andere stichtende leden uit Meensel-Kiezegem zijn: Marc Cauwbergs en Katrin Duerinckx.

De samenwerking van het lokaal bestuur met de kerkfabriek Sint-Mattheus, de vzw OFSAR, de KZ Gedenkstätte Neuengamme, de Europese gemeenschap en de N.C.P.G.R. Meensel-Kiezegem '44 resulteert in de opening van een eengemaakt museum MeenseKiezegem '44, waar wij vanaf nu op een hedendaagse manier de noodlottige gebeurtenissen in onze gemeente kunnen duiden.

De komende jaren zullen wij verder samenwerken om het museum, de kerk en het erekerkhof verder uit te bouwen tot de eengemaakte herdenkingssite waar onder meer mijn vriend E.H. Frans Craeninckx zaliger van droomde.

De op handen zijnde samenwerking tussen de Belgische Vriendenkring Neuengamme en de N.C.P.G.R. Meensel-Kiezegem '44 zal de deelname aan toekomstige herdenkingsreizen naar Neuengamme en de buitenkampen verduidelijken, vergemakkelijken en bevorderen.

Dames en heren,

Aan de hand van onder meer deze drie opgesomde initiatieven trachten wij in Tielt-Winge de aandacht voor de gevolgen van extreem gedachtengoed en oorlog levendig te houden. Het lokaal bestuur rekent daarbij op Uw inzet om die boodschap mee te verspreiden en anderen aan te moedigen om deze site te bezoeken, mee naar Duitsland te trekken, zich aan te sluiten als lid en/of zich actief in te zetten binnen de N.C.P.G.R. Meensel-Kiezegem '44.

Bij wijze van afsluiting houd ik er mij aan om namens het lokaal bestuur, maar ongetwijfeld ook in Uw naam, de verantwoordelijken voor deze plechtigheid te bedanken voor hun belangeloze inzet. Bedankt Vital, Freddy, Jos en Viviane; bedankt Marc, Katrin, Tom, Viviane, Fernand, Evrard en Stefan; bedankt aan het ganse 33-koppige team wiens namen allen afroepen spijtig genoeg niet mogelijk is in het korte tijdsbestek van deze toespraak.

En tot slot: dank aan U allen voor Uw gewaardeerde aanwezigheid, Uw deelname en Uw luisterbereidheid.

Rudi Beeken, burgemeester

Toespraak (vertaling uit het Duits) van Prof. Dr. Detlef Garbe, directeur van de KZ Gedenkstätte Neuengamme

Geachte heer hulpbisschop Vanhoutte,

Geachte heer burgemeester Beeken,

Beste Dr. Koen Aerts,

Beste Vital Craeninckx, beste Marc Cauwbergs,

beste Tom Devos, beste Katrin Duerinckx

Dames en heren,

Allereerst wil ik u hartelijk bedanken voor de uitnodiging voor de ceremonie van vandaag. Het is een grote eer voor mij om vanwege de Vrije en Hanzestad Hamburg en het monument van het concentratiekamp Neuengamme voor u te mogen spreken voor de opening van het nieuwe Museum44. Neuengamme, van deze plek in het Hamburgse platteland had 75 jaar geleden niemand van de 71 gedeporteerden ooit gehoord. Maar door de dood van de meesten van hen, die binnen enkele weken en maanden stierven aan honger, ziekten en SS-terreur

in het concentratiekamp Neuengamme en in de satellietkampen, met slechts acht overlevenden, is de terreur van Neuengamme voor altijd gegrift in de kronieken van Meensel-Kiezegem.

Reeds 25 jaar is er een innig contact tussen de toenmalige Stichting Meensel-Kiezegem '44 en KZ Gedenkstätte Neuengamme. Toen in 1994 een kleine delegatie van de stichting onder leiding van Guido Hendrickx, René Cauwbergs en Oktaaf Duerinckx voor het eerst Neuengamme bezocht, wisten we bijna niets over de geschiedenis van Meensel-Kiezegem. Men overhandigde ons vervolgens een reeks documenten waardoor we deze geschiedenis leerden. We hebben deze nauwgezet onderzocht en waren verheugd een kleine bijdrage te kunnen leveren aan het Hagelands Vredesmuseum, dat in november 2000 in Huize Hageland werd geopend.

Sindsdien zijn onze contacten steeds sterker geworden. Tegenwoordig vormen ze een solide basis voor nauwe geschiedkundige uitwisseling en de vele gezamenlijke activiteiten. Al 22 jaar lang mogen wij in augustus groepen uit Meensel-Kiezegem ontvangen in Neuengamme.

Jaar na jaar komen we samen bij het beeld 'De Wanhoop van Meensel-Kiezegem', gecreëerd door May Claerhout in 1998 om de vermoorde inwoners van Meensel-Kiezegem te eren, samen met hun moeders en weduwen. Op deze manier is de historische nauwe band tussen Meensel-Kiezegem en Neuengamme ook vandaag zichtbaar in de tuinen van het voormalige concentratiekamp. Naar mijn mening vormt dit monument een eenheid met de eremonumenten in Meensel en Kiezegem. Daarnaast houden onze gezamenlijke activiteiten als tentoonstellingen, seminaries en de herdenkingsreizen deze band levend.

Waar 75 jaar geleden de mensen uit deze twee dorpen zo zwaar zijn getroffen, is er vandaag plaats gemaakt in Hamburg-Neuengamme alsook elders in Duitsland voor een duidelijke informatiesite over het lijden van onze voorouders. Dat brengt op zijn beurt verzoening. We zijn goede vrienden geworden en daar ben ik heel blij mee.

Het jaar 2019, op de 75^{e} verjaardag van de deportatie van de mannen uit Meensel-Kiezegem, biedt een reeks zeer belangrijke gebeurtenissen. In Duitsland herinneren we de 70e verjaardag van de oprichting van de Bondsrepubliek Duitsland als een democratische rechtsstaat. Voor de Duitsers was het een geweldig geschenk dat na de tirannie en de vernietigingsoorlog waarmee nazi-Duitsland en zijn fascistische bondgenoten heel Europa hadden bedekt, dit nieuwe begin mogelijk werd dankzij de overwinning van de geallieerden en de bevrijding. Tegelijkertijd herinneren we ons dit jaar het 30-jarig jubileum van de val van de Berlijnse muur en het overwinnen van de tweedeling van Europa.

Maar vandaag zijn de vreugde van de bevrijding van het naziregime en het einde van de daaropvolgende Koude Oorlog gemengd met grote bezorgdheid. Momenteel zijn we overal in onze landen van mening dat de verworvenheden van de democratie en de samenhang van de internationale gemeenschap die al decennia in Europa groeit, in gevaar zijn.
In veel staten verspreidt zich populisme en nieuw nationalisme. De fixatie op de eigen nationale belangen, de slogan van "onze mensen eerst", lijkt de co-existentie te vervangen die voortkwam uit de rampen van de twintigste eeuw, de formule van "Wij werken samen voor het allerbeste".

Vervolg pag. 10

Tegenwoordig is het rechtse populisme ongetwijfeld de grootste uitdaging waarmee we worden geconfronteerd in veel staten waar grote delen van de bevolking economische onzekerheid voelt, bang is en daarom vatbaar wordt voor het aanzetten tot zogenaamd schuldige partijen: minderheden en vreemden. Het probleem is niet alleen de rechtse populistische partijen, maar erosie loopt in het midden, gewichtsverschuivingen over de hele breedte, zogezegd.

Vooral in deze tijd zijn dergelijke gedenkplaatsen en musea, die hier vandaag aan het publiek worden gepresenteerd, belangrijker dan ooit. Omdat ze het heden confronteren met de herinnering aan de gruwelen uit het verleden. Dit is zeker geen achteruitgang, maar een centrale bijdrage om ervoor te zorgen dat onze toekomst de waarden van vrijheid, vrede en gelijkheid, democratie en mensenrechten blijft behouden en ontwikkelen. Toen 30 jaar geleden de soevereiniteit van de Sovjet-Unie instortte en communistische dictaturen werden overwonnen, zou ik niet gedacht hebben dat onze gemeenschappen, gewonnen door grote offers, zouden kunnen afglijden. Dus nu is het tijd om al onze krachten te bundelen ter verdediging van de democratie en de instellingen voor internationale samenwerking voordat het te laat is.

Dit museum levert dus een bijdrage aan het tegengaan van nieuwe extreme ideologie, een terugkeer naar nationalistisch en anti-mensenrechten-denken. Mogen de getuigenissen uit de tragische geschiedenis van deze plek, die hier zorgvuldig zijn verzameld, de informatie over de vreselijke gevolgen van de heerschappij van de Duitse nationaalsocialisten en hun racistische principes van vermeende superioriteit, een sterke bijdrage leveren aan het versterken van de democratische oppositie en het ontmoedigen van de nieuwe onheilsprofeten.

Dit is één van de redenen waarom het nieuwe, zeer indrukwekkend ontworpen museum door veel bezoekers zou moeten worden bezocht. Ik feliciteer de initiatiefnemers, de NCPGR Meensel-Kiezegem '44, de gemeente Tielt-Winge, de provincie Vlaams-Brabant en alle betrokkenen bij het voltooien van dit belangrijke project.

Bedankt voor uw aandacht

Detlef Garbe

Toespraak van Koen Aerts, historicus aan de Universiteit van Gent

Beste Jozef Craeninckx, laatste getuige van het drama van augustus 1944,

Beste familieleden, kinderen en kleinkinderen van zij die toen hebben geleden,

Beste inwoners van Meensel-Kiezegem,

Mijnheer de Burgemeester,

Geachte aanwezigen,

Chèrs présents,

Verehrter anwesenden,

"*Hartstochten die nog branden zijn een slechte bezieling voor wie een werk van rede en wetenschap wil voltrekken.*" Het zijn mijn woorden niet, maar wel die van het parlement

dat zich op 24 februari 1945 boog over het wetsvoorstel om een Belgisch museum van de Wereldoorlog op te richten. Op dat moment was de oorlog nog bezig. België was al bevrijd, maar nazi-Duitsland was nog niet verslagen. Duizenden weggevoerde Belgen, opgesloten in de kampen, moesten nog terugkeren. Als ze al zouden terugkeren. Dat zou nog blijken in de maanden, soms zelfs jaren die volgden. Voor velen was het einde van de oorlog allesbehalve een feest, maar vooral een angstig afwachten: wie had het overleefd, wie werd weduwe of weduwnaar, wie werd wees?

Als uiteindelijk het antwoord kwam, was dat vaak evenveel een pijniging als bevrijding: de start van een rouwproces zonder einde of, voor wie toch terugkeerde, het verzorgen van littekens die een leven lang hevig kunnen opspelen. En dat in tijden zonder traumabegeleiding, toen een traumatoloog zich nog boog over gebroken botten in plaats van gebroken geesten.

Met meer dan 80.000 doden betaalt België een hoge prijs tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bijna 1 op 100 burgers laat het leven. Evenzoveel families, vrienden en kennissen dragen een erfenis die moeilijk te verwerken is. Tegen die achtergrond moest het beoogde Belgisch Museum van de Wereldoorlog de hoeder van de natie worden. Volgens de officiële opdracht zou het moeten waken over de "juiste herinnering" van de grootse gebeurtenissen waar de hele bevolking bij betrokken is geweest. Tien dagen na de capitulatie van nazi-Duitsland, op 18 mei 1945, keurde het parlement unaniem de wet goed om aan dat museumproject gevolg te geven. Tien maanden later was er van die oorspronkelijke geestdrift niets meer te bespeuren. De "juiste herinnering" en de natie zelf bleken net zo versplinterd en verdeeld als de groep oorlogsdoden.

Uiteraard is de oorlog meer dan een raamvertelling of schaalverdeling van sterftecijfers alleen, meer dan een opbod in de rekenkunde van het leed, maar voor een correct historisch bewustzijn zijn verhoudingen uitermate belangrijk. Op iets meer dan 80.000 doden wordt de grootste groep gevormd door weggevoerde Joden, meer dan een derde van het totaal. Zij worden gevolgd door burgerslachtoffers, Belgen die sterven tijdens gevechten of bij bombardementen, een vierde van het geheel. Daarna komen mensen uit het verzet, goed voor een vijfde: politieke gevangenen, gefusilleerde gijzelaars en mensen vermoord door collaboratiemilities. De soldaten die sneuvelden vertegenwoordigen verder nog 12 procent van het geheel. En, tot slot is er nog het resterende, kleinste aandeel van 6,6%, gereserveerd voor collaborateurs die sterven aan het oostfront, omkomen bij acties van het verzet of na de oorlog geëxecuteerd worden.

Wie eert welke doden en welke slachtoffers worden vergeten? In Vlaanderen zijn het opmerkelijk genoeg collaborateurs – de groep met de minste doden en de meeste overlevenden – die na de oorlog lange tijd de luidste stem hebben. Niet de mensen die in de kampen creperen of er in het beste geval van terugkeren, maar wel zij die de oorlog verliezen, slagen er in de strijd om de publieke herinnering te winnen. Zo getuige het feit dat vijf Vlaamse gemeentes tot vandaag nog de naam van de ter dood veroordeelde nazi-priester Cyriel Verschaeve op hun stratenplan tolereren. In het buitenland, noch in Franstalig België, krijg je dat uitgelegd. Straten vernoemd naar een ter dood veroordeelde collaborateur: het zijn symptomen van het Belgische onverwerkte verleden.

Dat de hartstochten vandaag nog branden, 75 jaar na datum, heeft hier mee te maken. Het gebrek aan erkenning van het leed van degenen die gebukt gingen onder de nazi-bezetting. België is er niet in geslaagd van bovenaf één "juiste herinnering" te construeren. Nog voor de geboorte van het Belgisch Museum van de Wereldoorlog werd het ambitieuze project al geaborteerd.

Vervolg pag. 12

Maar, dat hartstochten die nog branden een slechte bezieling zijn voor wie een werk van rede en wetenschap wil voltrekken, kan ik vandaag luid en duidelijk tegenspreken. Meensel-Kiezegem, waar het aantal slachtoffers nochtans ruim tien keer hoger ligt dan het Belgisch gemiddelde, opent een museum dat een gebalanceerde, vanuit de geschiedschrijving gedocumenteerde lezing brengt van de dramatische dagen van augustus 1944.

In de definitie van ICOM, the International Council of Museums, is een museum "*een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat van de samenleving en haar ontwikkeling.*" Er zijn nog meer criteria, over het verzamelen, het beheer en het wetenschappelijke onderzoek dat nodig is om het erfgoed juist te presenteren. Al die punten vormen voor dit museum geen probleem, wel integendeel.

Hopelijk luistert de Vlaamse overheid mee, want Vlaanderen vertrekt vandaag vanuit dezelfde definitie om aan musea een officieel statuut en bijhorende subsidiëring te verlenen. Dat Vlaanderen heeft goede redenen om dit museum met een formele erkenning tot wasdom te kronen.

Ten eerste krijgt Vlaanderen zo de kans om de manke beeldvorming over die oorlog te corrigeren. Ik verwijs daarvoor opnieuw naar die straten genoemd naar de collaborateur Cyriel Verschaeve, of het feit dat er lange tijd meer aandacht ging naar de lotgevallen van wat in Vlaanderen repressieslachtoffers heet dan wie er tijdens de bezetting heeft geleden. Voor de buitenlandse delegaties: in Vlaanderen is het algemeen aanvaard om degenen die na de oorlog voor collaboratie worden gestraft als slachtoffers te omschrijven. Met dit museum geef je een stem, een gezicht aan degenen die slachtoffers van de bezetting zelf zijn geweest. Hen erkennen is een daad van mentale hygiëne. Het is nodig om ons moreel kompas van de jaren veertig terug scherp te stellen.

Een tweede reden is universeel. Je hoeft niet per se te reizen om de wereld te leren kennen. Die ligt hier, in de dorpstraat, zowel de mooie dingen als de lelijke trekken, eigen aan alle mensen. In Meensel-Kiezegem, maar net zo goed in het Sarajevo of Rwanda van de jaren negentig. Het museum laat zien hoe gewone mensen radicaliseren in een systeem, hoe precair het samenleven is en hoe een oorlog met bruut geweld een lokale gemeenschap kan breken. In tijden van polarisering, extremisme en democratische hoogspanning wint dit museum alleen maar aan relevantie. Het heeft een duidelijke signaalfunctie, dienstbaar aan de samenleving en haar ontwikkeling.

De derde reden, tot slot, is eerder emotioneel, en precies daarom fundamenteel. Dit museum, Meensel-Kiezegem in het algemeen, en Jozef Craeninckx als laatste getuige in het bijzonder bewijzen hoe een gemeenschap ondanks dramatische gebeurtenissen de draad uiteindelijk terug kan opnemen. Recent kwam het tot een ontmoeting tussen Jozef Craeninckx en enkele familieleden van één van de daders verantwoordelijk voor de razzia's van 1944. Zij zijn hier vandaag ook aanwezig. Die ontmoeting was sereen, mild en wederkerig. Het strekt ons allen tot voorbeeld.

De oorlog die ons verdeelt in het verleden, kan ons binden in het heden. Ondanks de hartstochten die nog branden, slaagt Meensel-Kiezegem waar de idee van een Belgisch Museum van de Wereldoorlog 75 jaar eerder sneuvelde.
Hulde aan de organisatie die dit mogelijk maakt. Hulde aan alle slachtoffers, degenen die de oorlog niet overleefden en degenen die terugkeerden. Hulde aan Jozef Craeninckx. Jullie zijn de hoeders van de hoop en van de vrede. We kunnen, we moeten daar allemaal uit leren.

10 en 11 augustus in beeld

Het versterkte Mattheuskoor van Meensel zorgde met muziek en zang voor een serene en piëteitsvolle plechtigheid.

Burgemeester Rudi Beeken knipt het lint door : het museum44 is nu officieel geopend.

Nooit eerder werden in Meensel-Kiezegem zoveel bloemstukke (32) neergelegd ter ere van de slachtoffers.

Een meermaals overvliegende spitfire met *'invasion stripes'* op de romp en vleugels bracht een origineel en fel gesmaakt eerbetoon tijdens de bloemenhulde. Het doel van die *stripes* was te verhinderen dat ze werden aangevallen door de eigen troepen tijdens de landing op Normandië in juni 1944. De piloot, die zijn vlucht zelf sponsorde, is Kris Van den Bergh, schoonzoon van oorlogswees Jozef Duerinckx.

De uitstekende harmonie Sint-Jozef uit O.L.V.Tielt olv dirigent Thomas Mellaerts zette haar beste muzikale beentje voor

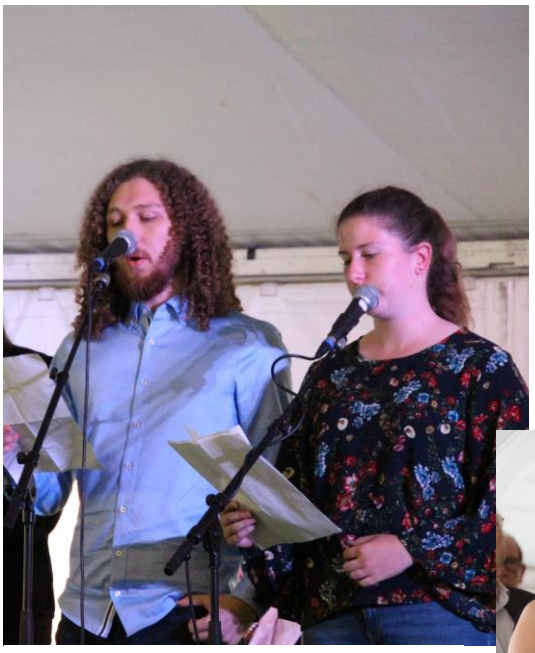

Tom Lemmens en Evelien Daenen

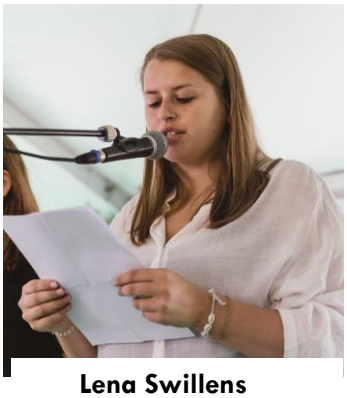

Lena Swillens

Moyra Hoflack

Charissa Ledangh

Kippenvelmomenten bij het voordragen van het dodenappel door de vierde generatie.

De familie Blenkinsop-Neroutsos uit Canada bracht hulde aan hun familielid majoor Edward – Teddy Blenkinsop, in gezelschap van Peter Celis.

Zij legden bloemen aan de gedenksteen van Edward Blenkinsop.

Prof. Detlef Garbe en Dr. Oliver von Wrochem legden bloemen uit naam van de Gedenkstätte Neuengamme

Het dagelijks bestuur van N.C.P.G.R.-Nationaal werd vertegenwoordigd door Guy Derasse en Werner De Praetere

Onze Herdenkingsreizen

Nummer 22 is voorbij (van 22 tot 25 augustus 2019) en nu nummer 23 komt er aan (van 27 tot 30 augustus 2020)

- **Donderdag 22-08-2019**

Nadat voorzitter Vital Craeninckx ons hartelijk welkom heette reden we met 46 passagiers met Ludo Deroost richting Meppen-Versen in de comfortabele Violettacar. De reisbrochure werd grondig nagekeken en op de eerste stopplaats werden we door Bart Cornelissens getrakteerd op een openluchtontbijt (het moeten niet altijd frieten zijn). We kregen wel een controle van de gewapende Duitse douane die jacht maakten op Antwerpse hooligans die zouden trachten via Duitsland illegaal Enschede te bereiken. (De burgemeester van Enschede had de Europese Play-Off- wedstrijd tegen FC Twente op de terreinen van AZ verboden voor de Sinjoren).

Op de begraafplaats aan de Grunsfeldstrasse in Meppen-Versen legden voorzitter Vital en kassier Jos Lemmens de bloemen neer en herdachten we onze dorpsgenoten Daniël Debrier, Jozef en Oktaaf Natens, Frans Pasteyns en Romain Morren die in het kamp omkwamen.

Dan naar het Kamp Esterwegen, dat recent vernieuwd werd. Het is één van de 15 Emslandkampen en nu een Europese gedenkplaats . Hier kwamen de zogeheten "Nacht- und Nebel-Gefangenen" om en ontstond ook het beroemde "Moorsoldatenlied.

We denken hier ook aan pater Raskin uit Aarschot (toch eens het boek van zijn nicht-schrijfster Brigitte Raskin lezen: De eeuw van de ekster".

In Bremen bezochten we het Österholzer Friedhof. Hier op de stenen van het massagraf staan ook de namen van onze slachtoffers gebeiteld. Dit tweede grootste kerkhof van Duitsland (80 ha) is één van de best verzorgde begraafplaatsen met wandelwegen en veel groen. Na de welgekomen rust in het Dorint City- Hotel en een interessante stadswandeling langs de meest pittoreske plaatsen van deze historische Hanzestad met Reimund Gaebelein zijn we klaar om de tweede reisdag aan te vangen.

- **Vrijdag 23-08-2019**

In Blumenthal hielden we onze eerste herdenking van de tweede dag. Aan de boorden van de Weser was onze verbazing nog altijd groot bij het zien van de verwaarlozing van deze plaats. Al jaren na elkaar vragen we om het onkruid te vernietigen, maar in tegenstelling tot andere sites wordt er daar niets aan gedaan. We voelen dat aan als een gebrek aan respect. Het bestuur van onze vereniging zal dan ook een nota sturen aan de verantwoordelijken in Bremen om nog eens aan te dringen om deze plaats in ere te herstellen.

Hier kwamen mensen uit Meensel-Kiezegem om of verrichten er slavenarbeid : Jozef Basteyns, Louis De Cock, Prosper Natens, Petrus Pittomvils, Jozef Pittomvils, Edward Van Goidsenhoven en Guillaume Van Hellemont verbleven hier. Jozef Boesmans, Richard Hendrickx, Marcel De Bruyn, René Natens, Herman Vandegaer, Jozef Vandegaer, Bruers Theofiel, Pypen Jules en Robeyns Kamiel (ook Dereze Gustaaf en Georges Swinnen uit Sint-Joris-Winge, die mee opgepakt werden met de mensen uit ons dorp) lieten hier het leven. De meesten werden later begraven op het kerkhof van Österholzer, dat we op de eerste reisdag al bezochten.

We kregen ook het relaas van een Duitse dame die er als kind aan de Weser op het strand speelde. Zij bevestigde nogmaals dat de Duitsers die in de omgeving woonden duidelijk zagen wat de Nazi's uitspookten. Een pakkende getuigenis die ons toch weer eens stil deed worden.

De Bunker van Farge, die we daarna bezochten, is een voorbeeld van de waanzin van een onzinnige oorlog. Na het eerbetoon aan het monument "Vernichtung durch Arbeit" door de familie Van Gilbergen (vader Frans was één van de slaven aan dit imposante bouwwerk werden de nieuwe bezoekers en de "ervaren" reizigers opgesplitst en kregen een duidelijke uitleg van Monika . Via de markthal in het centrum van Bremen, waar we ons te goed deden aan een smakelijke goulash, begaven we ons naar Schützenhof.

Hier zaten vooral politieke gevangenen uit België, Frankrijk, Polen en de Sovjet-Unie. Volgens de documenten van Dr. Trzebinski (garnizoenarts in het KZ Neuengamme), waren er op 25 maart 1945 in Schützenhof nog 582 mannelijke gevangenen. We dachten hier aan de herdenkingsplaat van Meensel-Kiezegem de door erbarmelijke omstandigheden gestorven dorpsgenoten Reynders Emiel, Van Hellemont Guillaume, Janssens Octaaf, Van Goidsenhoven Edward, Jansens René en Hendrickx Richard. Alhoewel ons geplande schema wat overhoop werd gehaald ging het daarna vlot naar Hamburg. Tom Devos ontpopte zich als een gedreven toevallige busgids en Caroline liet ons daarna al wandelend de meest pittoreske plaatsjes van de binnenstad zien met als einddoel het Brauhaus waar een stevig avondmaal besteld was. Als verrassing kregen we langs de boorden van de Elbe nog een pikant aperitiefhapje. Miniatuurwonderland was voor velen een sensatie en een bezoek aan de Elbphilharmonie en een vuurwerk gingen een noodzakelijke nachtrust vooraf.

- **Zaterdag 24 -08-2019** Neuengammedag

Onze ontroerendste dag is elk jaar de "Neuengammedag". Ook dit jaar na de zoektocht in de Herdenkingshal, de zuil en het beeld van de gevallen gevangene komen we aan in het stukje Meensel-Kiezegem aan ons beeld "De Wanhoop van Meeensel-Kiezegem". De historische Belgische driekleur (de eerste die bij de bevrijding in Meensel-Kiezegem werd uitgehangen) werd door de aanwezige oorlogswezen aan de mast bevestigd en dan hield voorzitter Vital Craeninckx een treffende toespraak en na het gedicht van Ina Stabergh " Ik kwam terug" was er de bloemenhulde en de traditionele fotosessie aan ons beeld.

In de voormiddag konden we dan nog langs de Klinkerwerken, de haven, de kleiputten (voormalige gevangenis met tentoonstelling), het commandantenhuis en de gestapotentoonstelling in de vroegere garages van het kamp en werden er gegidst door onze geprefereerde gids Andreas Lappöhn (al de 20ste maal en feestelijk bedankt hiervoor). We gebruikten de lunch in de gebouwen van het kamp zelf en dat was tijd gewonnen. Zodoende konden we langer het grote museum aan de overkant, de voormalige gebouwen van de Waltherwerke en de andere plaatsen bezoeken. Of langs de garages naar een interessante tentoonstelling over de werkwijze van de gestapo en aanverwanten. Ook was er de mogelijkheid op stap gaan met een hoofdtelefoon en zelf de uitleg in het Nederlands individueel te krijgen.

Het treffende eerbetoon aan het crematorium (traditioneel door de familie Cauwbergs) en het dodenappél besloten deze dag. Nog even langs de beestenwagen en de voeten inpassen in de betonnen vloer en met de bus naar Bullenhuserdam. De ongelooflijke pijnlijke **geschiedenis van de 20 vermoorde Joodse proefkinderen is huiveringwekkend.**

We presenteerden de eerste Nederlandse vertaling van het boek van Günther Schwarberg "De SS-Arts en de kinderen". *Zie foto hieronder*.

Oktaaf, Oliver von Wrochem en Tom stellen het boek ''SS-arts en de kinderen van Bullenhuser Damm'' voor.

Het is beslist geen prettige ervaring, maar wel noodzakelijk om te bereiken wat we met deze reis bedoelen. In de nacht van 20 op 21 april 1945 vond één van de weerzinwekkendste misdaden van de Holocaust plaats. De kinderen werden eerst vanuit Auschwitz overgebracht naar Neuengamme. Daar werden ze gebruikt voor medische experimenten door de SS-arts Kurt Heißmeyer, een directe medewerker van Josef Mengele, waarbij ze werden besmet met met tuberculosebacteriën. Toen de Britse troepen Hamburg naderden werd op bevel van Berlijn besloten de sporen van de Nazi-misdaden uit te wissen. De kinderen werden naar deze voormalige school gevoerd. De 10 jongens en 10 meisjes tussen 5 en 12 jaar kregen een morfine-injectie waarna ze werden opgehangen aan haken aan de muur. Omdat hun eigen gewicht niet voldoende was om te stikken ging de SS-Untersturmführer, die de kinderen ophing, met zijn volle gewicht aan de lichaampjes hangen om de strop te laten aantrekken. Zelf had deze man een gezin met twee jonge kinderen. Waanzin!?

Aan de donkere schilderij in de traphal van deze school waren ook aanwezig: onderdirecteur van het KZ Gedenkstätte Neuengamme Oliver von Vrochem en secretaris-generaal van de AIN Christine Eckel. Na de voorstelling en verkoop van de eerste exemplaren bleef de gebeitelde zin in de Rozentuin bij allen nazinderen: "Hier sta je zwijgend maar als je hier weggaat zwijg dan niet".

Het sympathieke Blockbrau aan de Landungsbrücken is een ideale plaats om even te bekomen met een stevig maal en pint. Hier werd de groep gesplitst: de rustigen keerden naar het hotel weer om na te praten en de nieuwsgierigen verkenden met enkele specialisten Sankt-Pauli en de Reeperbaan. In de Veermaster werd traditioneel herinnert aan" Foenke" die we toch, zeker op die momenten, missen en toch bij ons voelen.

- **Zondag 25 -08-2019**

De vroege vogels die de legendarische Alte Fishmarkt vanaf vijf uur bezochten zullen het zich niet beklaagd hebben. Dit wereldberoemde unieke marktgebeuren, geknipt voor liefhebbers van havens, schippers en vissers, moet men toch eens beleven. Ondanks het slaaptekort zullen deze ontdekkers het zich niet beklagen.

Op de afgesproken plaats pikten de achterblijvers "de moedigen van de ochtendzon" op en de tocht werd zuidwaarts verder gezet. De befaamde " Colebunders- Kohlbrandersbrug" konden we niet berijden omwille van een klassieke wielerkoers. Dus bleven de fototoestellen werkloos en was het Becklingen met zijn brits oorlogskerkhof dat eerst bezocht werd. Iedereen moest uit de bus zgz voor desinfectie omwille van de vis- en alcoholgeuren. Met een bijna sadistisch genoegen spoorde de gids van dienst de wandelende slapers aan om de heuvel te beklimmen tot aan de hoofdkapel. Met de toepassingsregel uit de verleden tijd :" een kermis is een geseling waard" stapten de "slachtoffers van

Morpheus" terug de bus in richting Bergen-Belsen. Dit is één van de meest bekende en gruwelijkste kampen, verstopt in de Luneburgerheide . Op de uitgestrekte heide bezochten we de massagraven aangeduid met de aantallen doden die in elke enorme kuil zijn geduwd met bulldozers. Ook van bij ons zijn hier omgekomen: Jozef Pittomvils en Hendrickx (Adolf -zoon of Louis- vader). De zusjes Anne en Margot Frank uit het Achterhuis in Amsterdam kwamen hier om. Na een bolognaise-pastamaaltijd stonden de neuzen richting Meensel-Kiezegem.

Nog even melden dat op 15 september een reünie gepland is aan ons Museum en werden de reizigers met deze boodschap naar huis gestuurd: "Is deze reis u bevallen, vertel het verder. Hebt u opmerkingen en/of suggesties zeg het tegen ons" Zo namen we afscheid van de sympathieke schare en begonnen al te denken aan :

De 23ste Herdenkingsreis van 27 tot 30 augustus 2020.

Er is op het ogenblik van het verschijnen van deze Nieuwsbrief al heel wat belangstelling voor onze reis van 2020. Voor de geïnteresseerden: denk eraan dat je pas ingeschreven bent na betaling van een voorschot (zie verder en op de website de nodige instructies hierover). Momenteel zijn er al meer dan dertig belangstellenden en bij 45 stoppen we met de inschrijvingen. De voorlopige gegevens (waar nog enkele aanpassingen kunnen bijkomen) zijn reeds te vermelden:

-Vertrek aan het station van Meensel om 6uur stipt op donderdag 27 augustus 2020.

- Tussenstop in Neuss. Hier heeft men, zoals in de abdij van Park in Leuven, enkele jaren geleden een vredesbeiaard aangebracht (later meer hierover)

-Via Dora-Mittelbau (o.a. de V-1 en V2 werden hier gemaakt in lugubere enorme ondergrondse gangen) zullen we dan naar Buchenwald rijden. Dit is na Auschwitz wel het meest besproken kamp van de Nazi's.

-Overnachten doen we waarschijnlijk in Maagdenburg om op vrijdag al naar de vernieuwde site van Gardelegen te gaan. Twee jaar geleden stond dit enorme gebouw nog in de steigers en in april 2020 wordt het door de president van Duitsland Frank-Walter Steinmeier (SPD) ingehuldigd.

-Langs Ludwigslust en Wöbbelin (met bezoek en herdenking) richting Hamburg naar het Ruby Lotti Hotel.

-Zaterdag betekent voor ons telkens de Neuengammedag met een eerbetoon aan ons eigen beeld "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem".

-De terugreis staat nog niet volledig vast. Daar we die dag geen tijd op overschot hebben wordt alles minutieus voorbereid en verplichten we onszelf een strak schema te volgen. Dit vergt uiteraard veel discipline van medewerkers en reizigers. Dit is echter noodzakelijk voor een vlot verloop. In Bremen moeten we daardoor een keuze maken tussen Farge, Blumenthal en Schützenhof. Op de terugweg is er ook de mogelijkheid om (evt via Arnhem) het kamp van Vught te bezoeken.

Dat dit weer een zware opdracht is beseffen we zelf ook wel, maar dank zij de onbaatzuchtige medewerking van velen kunnen, we met deze 23ste reis weer een waardige opvolger hebben van onze ononderbroken reeks van 22 Herdenkingsreizen.

22ste herdenkingsreis : Groepsfoto aan het beeld 'De wanhoop van Meensel-Kiezegem' in de tuin van het voormalig concentratiekamp Neuengamme.

De familie Cauwbergs legt bloemen op de plaats waar zich het crematorium bevond in het kamp van Neuengamme

Bloemenhulde aan het monument aan de bunker Valentin in Farge door Yvonne Vangilbergen en Raimund Gaebelein De vader van Yvonne , Frans Vangilbergen heeft hier als politieke gevangene 'gewerkt'